

ALAPÍTÓK: Kaposvár, Zárda-utca 17. szám.

Érkezéskor az elcsúszott pénzek, hirdetések és nyilvántartások.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési díj:
Egyszerre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért az előfizető helyeken kaphatók.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Kaposvár, Zárda-utca 17. szám.

Érkezéskor az elcsúszott pénzek, hirdetések és nyilvántartások.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési díj:
Egyszerre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért az előfizető helyeken kaphatók.

Reflexiók.

A függöny legördült. A tragédia azonban tovább folyik a színpadok mögött. Talán nagyon is megrázó részletek következtek volna, hogy óvatosan leeresztették a függönnyt s a színgazgató ur bizonyára attól félt, hogy kifütyülnek. A megrázó részletek be is következtek, de az igazgató ur megszökött a füty elől, mert még malheur érhetne volna s táncolni lett volna kénytelen a publikum fütyjére.

Tisza István ur is végignézetett velünk egy tragédiát, a melynek a tragikumát a költői igazságszolgáltatás szabályainak durva megsértésével ő maga akarta irányítani. A fizető publikum tombolt, a potyajegyesek — claque — tapsoltak, de az óvatos igazgató még idejekorán leeresztette a courtinát, a fütyök még nem váltak veszedelmessé.

De hát ő nem azért Tisza István, hogy úgy cselekedjék, amint a nemzet érdekei megkívánják, nem azért bírja a császári kegyet változatlanul, hogy ezt politikai céljaira fel ne használná s csorbítva érezné prestige-ét azáltal, ha olyat tenne, amit a nemzet is úgy akar.

A vasutasok sztrájkja ügyében elévülhetlen érdemeket szerzett — a vád alá helyezésre. Először amnesztiát ígér mindenkinek s a mikor a szolidaritást vállalt kartársak felmentik egymást az adott szó szentsége alól, gonosztevők és gyilkosok módjára börtönbe hurcoltatja a neki nem tetsző alakokat, intelligens embereket, a m. kir. államasutasok főtisztviselőit a törvény határozott intenciója ellenére, a törvényszakaszoknak erőszakos félremagyarázásával fogságba vettet. Ez a szomorú tény az abszolutizmus legsötétebb korszakait varázsolja elénk. Vagy hiszi még valaki, hogy alkotmányos országban élünk, számít még valaki arra, hogy a 48-iki eszmék valaha megvalósíthatók?

Hisz az alkotmány biztosítékai a gyülekezési jog, a szabadság egyik legfontosabb biztosítója, lábba tipor-tatik.

Parlamentünk nincs, csak parlamenti palotánk áll még rendületlenül s a beleépített milliók büszke öntudatával tekint le a törpe epigonokra.

Ma már járványszerűleg lép fel nálunk a politikai eszmék betegsége s napról-napra tapasztaljuk, hogy a nép mind kevésbé érdeklődik az ország

ügyei iránt, a politikától mind jobban visszahúzódik s fásult lélekkel tesz le a nemzeti gyarapodás reményéről. Ez pedig rossz omen.

Amíg akad miniszterelnök Magyarországon, aki bécsi program alapján kormányoz, amíg akad politikai párt, amely egy ilyen kormányelnököt támogat, addig hiába reménykedünk, hiába fáradozunk, minden igyekezetünk meddő politika.

Tavaly Rákóczi kiállítás volt Kaposváron. Az egész ország figyelme akkor a híres kurucz város felé irányult s tömegestől zárandokolt a nép a nagy fejedelem ereklyéinek megtekintésére. Ha akkor jelenik meg a mostani kézirat, az ország örömmámorban uszva borult volna a felség lábai elé s a király egybeforrtna nemzetével. Talán az egész kormánypolitika megváltozott s a bécsi intéző körök figyelme is felénk fordult volna. E helyett megjelenik a királyi kézirat egy olyan időpontban, amikor az egész ország forrongásban van, a mikor 40000 tanult ember küzd a kormány ellen emberi jogaiért s a mikor a magyar kormány a közös hadsereg puskatusaival tesz eleget a nemzet kívánalmai-

TÁRCSA.

A nyulak.

— A »Népjog« eredeti tárczája. —
Írta: Zboray Aladár.

Már régen voltam ilyen pompás hangulatban. Valósággal ömlik a tollamból a betű.

— Tárcazt irsz?

— Végre szakítottok azzal a rabszolgamunkával. Mennyi utánajárás mennyi megalázódás. Gyűlölöm a szerkesztőségeket.

Simoné Selyem Natalia a legszorgalmasabb novella-gyártó, még az ujjait is kifeszítette, hogy kellőképpen kifejezze a gyűlöletét.

Simon Ferencz posta- és táviró tiszt, a férje (igazán nem volt az ura a jámbor) szent borzalommal nézte ezt a gyűlöletet s az alkotó tollat, amelyet a felesége a kezében tartott.

— Talán cikket irsz a Bazarba?

— Magasabb régiókban kedves barátcskám.

— Talán folytatásos clog?

— De még mennyire! Regényt írok. Pompás tárgy am akadt — mesés modellem.

— Ah, egy új kísérleti nyulacska?

— És még milyen? Boday Zoltán!

— Az a híres sportsmann?

— Az a milliomos, a nőcsábító . . .

— És Szaday Berté?

— Azon egyszerűen tudodok.

— Szegény kísérleti nyul! — sajnálkozott a férj, Simoné Selyem Natalia legőszintébb bámulója.

— Az bizony kisseppen most a házi nyulagsból, — mondotta gunyos mosolylyal az asszony.

— És azt hiszed, könnyen fog menni?

Az asszony vállat vont.

— Csuf mesterség, — sóhajtott — tönkre kell tennünk az idegeinket, a jó hírnevünket is kockára kell vetnünk azért a néhány elfoglalt emberért, aki meg tudja még becsülni az igazi értéket.

Simon Ferencz csaknem meghajította magát, annyira magára vette a dicséretet, de a felesége hamar kiábrándította:

— És most, édes barátom esőköld meg a kezemet s hagyj magamra. Legokosabb lesz, ha elmegy hazulról.

— Talán Szaday jön ma?

— Azt hiszem várnom kell.

— No akkor igazán el megyek. Ki nem állhatom ezt a házi nyuladot.

— Pá, pá, — lehelte az asszony s lehajolt az íróasztala fölé s könyörtelenül szántani kezdé tollával a fehér papirost, amely pedig nem vétett ellene soha.

Határozottan esinos asszony volt. Egy kicsit boglyas, mert rendszeren a hajában matatott írás közben, ha pedig gondolkodott, akkor mindkét kezével simogatta a haját,

de ez a sugárzó haj jól állott kicsit sápadra hangolt arcához. Szerette azután úgy hagyni fésületlenül a haját, hogy bocsánatot kérhessen a szórakozottságáért, de hát annyira elfoglalta a saját külön világa, hogy sokszor igazán kénytelen megfedkezni a való világról.

Boszusan fordult vissza, amikor kopogást hallott.

— Bizonyára zavarom a modern Saphót, — hangzott egy kellemes csengésű férfihang.

— Csupa láz vagyok, — válaszolta az asszony — talán jól is teszi, hogy zavar. Nem szeretem, ha így elragad az alkotás láza, olyankor nem vagyok ura a tollamnak, s visz árkon, bokron át. Ő nem mondom, isteni kéj magunkat így belevetni a hangulat tengerébe, de nem helyes. Nekünk írónak mindig hideg észszel kell mérlegelnünk, mi és meddig művészi . . .

— De remélhetőleg azért meleg szíveddel.

Az asszony közbevágott.

— Ne, ne, az Isten szerelméért, ma ne beszéljünk a szivről. Tudja, sohasem hittem a saját szívemnek. Ő, az író szíve ezerrekeszü szekrény . . .

Miután nem tudta tovább mondani a hasonlatot, a hajába nyúlt és sikerült egy pillanat alatt lecsusztatnia fejéről az egész hajjesomót. (Az utolsó hajszálig úgy csinálta, mint Márkus Emma a huna lík fölvonásban.)

— Ó, ez a hunczutú haj — gügyögte

nak. Ezzel súlyos sértés esett a nagy halott emlékére, súlyos sértést ejtett a kormány a felség személyén, akit meg gondolatlanul visz be a politikai és társadalmi harcok fergeteibe s rajongás helyett elkeseredést szít a magyar király felséges személye iránt.

Rákóczi hamvai nagy fényvel, fejedelmi pompával fognak a hazai földre elhelyeztetni. Jelen lesz az elhelyezésnél a király, jelen lesznek tán az uralkodó család tagjai, a miniszterek, a közös és a honvéd hadsereg is, szóval a nemzet egész teljességében s elfognak ott majd hangzani szebbnél szebb beszédek, dicsőíteni fogják a király és nemzet közti összhangot. Ez az ünnep egyike lesz a magyar nemzet legszentebb napjainak. S mégis ha elhangzottak a beszédek, elvontak a küldöttségek a fejedelmi sir környékéről s a hazai föld magába zárja a nagy fejedelmek porhüvelyét, a magyar nemzetnek többje lesz egy szent ereklyével, a külföld előtt megerősítettik az nézet, hogy a magyar hálás nagyjai iránt, de az az összekötő és minden félreértést kizáró kapocs, a mely a nemzetet és uralkodóját, a fejedelmet ezen nemes ténye folytán szorosabbra sőt mondhatni elválaszthatatlanul fűzné egymással, nem fog létrejönni, mert nem az uralkodó saját elhatározását látjuk ebben a tényben, hanem a vergődő kormányelnök politikai fogását, amely ugyan nem zárja ki a jóhiszeműséget s tán célja is nemes volt, mégis kárhóztatandó az a vétkes könnyelműség, a melylyel a miniszterelnök egy halott és egy élő fejedelmek személyét meg gondolatlanul a politikai tusák fergeteibe löki s a fejedelmi kegy nyomán keletkezett

hangulatot politikai céljainak megvalósítására akarta felhasználni.

Elhibázott dolog lenne, ha a miniszterelnök most már azt a parányi hangulatot is, a mely még a királyi kézirat hatása folytán fennmaradt, erőszakkal akarná kiirtani. Inkább növelné a már amugy is csekély bizalmat a saját személyisége iránt azáltal, hogy félre téve minden rokon s ellenszenvet, elhamarkodott cselekedeteit legalább részben igyekeznék jóvátenni, Óva intjük de kérjük is egyszersmind a miniszterelnököt, hagyjon fel a veszélyes játékkal, a melybe az imént kezdett, gyakoroljon nagylelkűséget azokkal szemben is, akik boszujának vannak kiszolgáltattva, adassa vissza a lecsukott vasuti tisztviselőket családjaiknak, s lesz legalább 8 havi kormányzásának egyetlen egy ténye, a mely az egész nemzet osztatlan helyesléssel találkozik.

— **(Meddő kormánypolitika.)** A vasutasok sztrájkja és a kormánynak ellenük indított kiméletlen akciója ismét forrongásba hozta az obstrukció fíradalmait folytán már némileg lecsillapult kedélyeket. A kormány felhivatalosai utján telekürtül az országot terveivel, folyton hangoztatja az ország gazdasági helyzetének javítását s emellett egész munkássága abban áll, hogy pénzt és véráldozatokat szavaztat meg a közös hadseregnek, vagy röviden kifejezve Ausztriának. A parlament működését teljesen elvonja az országot érdeklő ügyektől s ha különféle fogások utján kiszorította már az országgyűléstől az Ausztria által elbeszabott pensumot, becsukja a házat, mint valami iskolát, ahol járványos betegség miatt 2 héti szünetet az előadás. A most graszszáló járvány, amelynek továbbterjedését a kormány — ugylátszik a 12-ik órában —

de nem véglegesen — megakadályozta, az obstrukció. Félünk, hogy kitör ismét, mihelyt megnyitják az iskolákat.

(A 481-ik §.) A vasuti sztrájk befejeztével a teljes és általános amnesztiát természetesnek és szükségesnek találta mindenki, aki elfogulatlanul bírálta meg a helyzetet. A kormány e helyett paraszt dugott a kialudt hamu alá s úgy látszik nem nyugszik addig, míg a hamu is lángra nem lobban. A büntető törvénykönyvvel kezében, nemtelen boszu által vezéreltetve, sorra fogdoztatja el a békéltető sztrájkbizottság tagjait, s úgy találomra künn a pályán is nem egyet helyzetet előzetes letartóztatásba. Fiumében még azt a hallatlan gyalázatosságot is elkövették, hogy egy m. kir. államvasuti főellenőr feleségét letartóztatták és órák hosszat faggatták. A boldogult Csemegei Károly megfordulna sírjában ha látná, hogy miként élnek vissza lángelméjének, productumaival s rázendítene a btkv. hűtlen sáfáira, hogy »nem oda Buda.«

HIREK

— **Vármegyei közgyűlés.** Somogyvármegye törvényhatóságának folyó évi május hó 2-án d. e. 9 órakor kezdődő évnegyedes közgyűlésében a szokottnál nagyobb számú ügyek kerülnek tárgyalásra. Ezek közt első helyen áll az alispán évnegyedes jelentése, a melyből a következőket emeljük ki. Az alispáni jelentés legérdekesebb pontját mindezenre a vasuti strájk tartama alatt vett rendeletek és ezeknek végrehajtása körül fogantatott intézkedések képezik, a melyek remélhetőleg némi világosságot fognak vetni a közigazgatási hatóságoknak ezen ominósus ügyben vitt szereplésére. Ezenkívül részletes jelentést tesz az alispán a vármegye területén megejtett sorozások lefolyásáról és elért eredményekről, elparentálja néhai Psik Lajos volt országgyűlési képviselőt es Nöthig Jánost, a nagyatádi volt járásorvost, jelentést tesz a közbiztonsági és közegészségügyi állapotokról, a vetések állásáról, az adóviszonyokról. Az alispán a hétfői közgyűlésen az 1904. évre megválasz-

durezásokodva, — no most várhat egy jó ideig, amíg ismét rendbehozom.

— Had gyönyörködöm benne, — mondta Szaday Bert, akinek egyszerre kigyult a szeme.

— A bolondságok időszaka lejárt, — mondta az író-hölgy s ismét intett a kezével, csak hogy most lemondólag. Ilyenkor szinte sóhajtottak formás kezei.

— Natália! — kiáltotta a fiatal ember s föluggott.

Natália azonban már kisurrant a dolgozószobájából, ami egyszersmind a fogadószobája és boudoirja is volt.

Szaday boszusan állott meg a maha-góni íróasztal előtt s dobolni kezdett a sima falemezeken. Csak önmagával foglalkozott, mert mással nem foglalkozhatott, nagyon jól ismervén minden darabjait a szobának.

A vizililiomos garnitúrát, a nilusi zöld függönyöket, a három párjavesztett egymástól lehetetlenül elűtő apró széket, amelyek ott viaskodtak egymással az egyik sarokban, az íróasztalt a maga mesterséges rendetlenségével, a véletlenül ott hevert összes művekkel s a lehetetlenül széthasogatott, rongyosszélű, behasadozott s igen gyanus tisztaságu kézirat papirokkal egyetemben.

— Mi üthetett ehhez — töprengett magában s megunva a dobolást — mint aki otthon van — végigdobta magát a sarokban álló heverőn, amelynek terítőjét már kissé megviselte az idő vasfoga, de ez idő szerint minden keleti szőnyeg csak akkor vált értékessé, ha már rongyos volt.

Végre visszatér az asszony.

— Hát magához mi ütött kérdezte elképedve Szaday. — Mit jelentsen ez a hirtelen átalakulás?

Simonné-Selyem Natália akkor már fekete selyemruhát viselt, olyan pongyola-félét, amely veszedelmesen hasonlított a dominóhoz.

— A ruhámra céloz?

— Arra, meg a tragikus pose-jára.

— Nem tetszik? Na lássa, ennek örülök, így legalább könnyebben megértjük egymást.

— De hát mi bajja?

— Nézze Bert, maga tudja, mi írók kivételes megítélés alá tartozunk. Nekünk meg kell ismerkednünk a lélek minden szenzációjával, hisz azokból élünk. A szívünk csak arra való, hogy szolgálja tehetségünket. Egyszerű — hogy úgy mondjam — átmeneti állomás a szívünk, a mely csak arra való, hogy közvetítse a forgalmat a főállomással, az aggyal.

— Megengedi, hogy arra kérjem, ne magyarázza a női lélek rejtelmét nekem, majd megtanulom a munkáiból. — Én nem vagyok elvont irodalmi fogalom, hanem egyszerű normális ember, sőt — sajnos — szerelmes ember.

Az asszony türelmetlen mozdulatot tett.

— Ne kezdjünk bele szentimentális mesékbe, édes barátom, ma igazán nem vagyok ilyenekre hangolva.

— Talán tragédiára vágyik?

— Isten ments, éppen azért kezdtem bele a magyarázatomba, hogy kikerüljek minden tragédiától.

Hát mégis?

— Igen — mégis csak ki kell mondanom. Nézze Szaday, csalódtam önmagamban.

— Hogyan?

— Egyszerűen. Tudja, csupa ideg s csupa hangulat vagyok. Keresek valamit, ami kibogozzon egy csomó egymásba gabalyodott szálát a szívemben. Azt a bűvös szót, mely egyszerre ezer virágot fakasztson a lelkemben, azt a csodás tekintetet, amely egyszerre megnépesítse a fantáziámat egyszóval, keresem a szerelmet a szó művészi értelmében.

— Azt akarja mondani, hogy immár terhére vagyok?

— Ezt éppen nem.

— Rám unt?

— Mondtam, hogy csalódtam önmagamban.

— Tehát rájött egy év után, hogy mást szeret.

— Arra a meggyőződésre jutottam, hogy nem tudok szeretni.

A fiatalember keserű gunynyal kacagott fel.

— Megnyugtathatom, — maga téved.

— Nem, édes barátom, én nem tévedek. Szenzációkra vagyok berendezve csupán érzésre nem. Eseményekre van csupán szükségem s ezért feláldozom a boldogságot. Nekem a tanulmány a szerelem,

tandó vármegyei loavató bizottság elnökeire nézve is indítványt fog előterjeszteni, a mely szerint azt javasolja, hogy a szigetvári járási bizottságba **Biedermann Ottó**, a nagyatádiba **Marion Lajos**, a lengyeltóiba **Talján Andor**, a tabiba **Hencz László**, a csurgóiba báró **Inkey István**, a marczaliba **Véssey Sándor**, az igaliba **Hencz Ödön**, végül a barsi járási bizottságba gróf **Somsich Béla** választassék meg elnökül. A következő tárgy a Véniss Károly dr. lemondása folytán üresedésbe jött vármegyei 4-ik aljegyzői állás betöltése lesz, melyre tudomásunk szerint eddig **Kovács Sebestyén Gyula** 4. aljegyzőn, ki eddig ez állást ideiglenesen betöltötte, még **Deceva Rezső** az alispáni hivatalhoz besztott közigazgatási gyakornok és **Körmeny János** dr. ügyvédjelölt fognak pályázni. Minden valószínűség szerint az előjelekből ítélve **Kovács Sebestyén Gyula** fog az állásra nagy szótöbbséggel megválasztatni. A tárgysorozat további pontja közül még a következőket emeljük ki: József főhercegnek a vármegye részvétirátára adott válaszában, **Tisza István** gróf miniszterelnök köszönő levelének felolvasása, a melyet a vármegye által hozzá intézett üdvözlő feliratra adott. Istváni községnek nagyközséggé alakulásáról a belügyminiszter erre vonatkozó engedélyének közlése. A kocsma, sörházak és pálinkamérésekről szóló szabályrendelet módosítása, **Széchenyi Aladár** gróf indítványa az obstrukció megszűnése alkalmából **Tisza István** gróf miniszterelnök és **Thaly Kálmán** orsz. képvis. (mint a haza megmentőinek szerk.) üdvözlése tárgyában. A közgyűlésről egyébként jövő számunkban részletes tudósítást hozunk, egyelőre még csak annyit említnék meg, hogy az állandó választmányi ülésen előadott s a ki-boesájtott tárgysorozat szerint 151 valamint a pót-állandó választmányi ülésen letárgyalandó jelentékeny számú ügydarab került tárgyalás alá.

— **Maár Gyula arcképe.** A tegnapi tartott póttállandó választmányi ülésén a bizottság **Márffy Emil** és **Széchenyi Aladár** gróf indítványára elhatározta, hogy a holnapi közgyűlésnek azt fogja indítványozni, hogy néhai **Maár Gyula** arcképét a közgyűlés **Bacska Béla** helybeli festőművészszel festesse meg.

A somogy megyei irodalmi társaság ülése. Az alakítandó somogy megyei irodalmi társaság május 16-ára összehívott első értekezlete, **Kisfaludy Atala** és **Roboz István** elnökléte alatt úgy határozott, hogy egy alapszabálytervezetet készítő bizottságot küld ki. A bizottság már megkezdte működését s csütörtökön délután **Roboz István** lakásán az irodalmi társaság alapszabálytervezetét nagy részben elkészítette.

— **Gyászrovat.** Dr. **Zánkay Gusztáv** helybeli ügyvédet nagy csapás érte. Dr. **Zánkay Aladár** pécsi kir. járásbíró, mint onét nekünk jelentik, csütörtökön délután hosszabb betegség után kiszünetelt. Az elhunyt hosszabb ideig Kaposvárott is működött mint aljárásbíró a helybeli kir. járásbírósnál s eltávozásakor mindenki sajnálattal vált meg a köztisztviselőben álló férfiutól. — Öszinte részvétellel értesülünk **Honig M. L.** vármegyei tv. bizottsági tag, somogy-apáti nagyberlőnek csütörtök éjjel bekövetkezett hirtelen haláláról. A megboldogult az egész vármegyében köztisztviselőben állott s mint gazda is jó hírnévnek örvendett. Az elhunytban **Honig Dávid** vármegyei tv. bizottsági tag testvéröcsét, **Löwensohn Ernő** jutai helyő nagybátyját gyászolja. A temetés nagy részvét mellett tegnap délután volt Somogy-Apátiban.

— **A »Népjog« különkiadásai.** Minthogy a vasúti forgalom szünetelése alatt a fővárosi és vidéki lapok az első napokban egyáltalában nem, később pedig kerülő utakon, telemes kíséssel érkeztek városunkba, hosszabb távirati és telefonjelentéseket adtunk le budapesti tudósítóinkkal s külön kiadásokban tudattuk a közönséggel a legújabb híreket. Így **Lengyel Zoltán** letartóztatásáról, az élesdi vérengzésről stb. már hétfőn, a kora délelőtti órákban értesítettük a publikumot, a mely alkalommal részletes leírását adtuk a vasárnap délutáni városunkban történt közfelfűstést keltő eseményekről is. Lapunk külön kiadásából meggyőződhetek t. előfizetőink és a t. olvasó publikum, hogy a fontosabb eseményekről gyors és megbízható tudósítással szolgálunk s nem kiméltünk időt és költséget ott, a hol közönségünk érdekeitől van szó. A különkiadásokat ingyen megküldöttük összes előfizetőinknek.

— **Hangverseny.** A Kaposvári Zeneked-

velők Egyesülete tegnap a »Korona« vendéglő nagytermében kilenczedik házi hangversenyét rendezte. A Korona nagyterme ez alkalommal az előrehaladott idény ellenére is szépen megtelt előkelő közönséggel, a mely állandó érdeklődéssel kísérte a válogatott izléssel összeállított műsor minden egyes számát. A szereplők mindegyikének játékát hosszasan tartó taps követte s már 10 óra felé járt az idő a mikor a minden ízében szépen sikerült hangverseny véget ért.

— **Névváltoztatás.** **Niederhauser Pál** Béla kaposvári lakos, főgimnáziumi tanuló, vezetéknevének »Besenyei«-re kért átváltoztatását a m. kir. belügyminiszter megengedte.

— **Elismerés a postásoknak.** A négy napig tartó vasúti sztrájk tartama alatt a helybeli postahivatal tisztviselői és altisztjei, élükön a hivatalnak fáradhatlan vezetőjével **Rimanóczy Géza** posta- és távirat-felügyelővel, oly kiváló buzgalommal teljesítették kötelességüket s főleg a távirat és telefonszolgálat terén az óriási mennyiségű hivatalos táviratozás és beszélgetések pontos lebonyolítása mellett oly kiváló figyelemben részesítették a közönség érdekeit, hogy a közhangulatnak vélünk kifejezést adni, amikor a helybeli postahivatal tisztviselőinek és altisztjeinek, különösen **Rimanóczy Géza** posta és távirat-felügyelő urnak a közönség elismerése mellett őszinte köszönetünket fejezzük ki.

— **A »Népjog« táviratai.** A fővárosban állandósított tudósítók, a ki különben egy előkelő napilapnak segédszerkesztője, a fontosabb eseményekről naponként küld jelentéseket távirati úton vagy telefonon. Ezen híreket, amennyiben nem olyan közfontosságúak, hogy külön kiadás nyomását tennék szükségessé, **Szabó Lipót** könyvkereskedőnek kirakatában közszemlére fogjuk kitenni s így lehetővé tesszük a közönségnek, hogy a nevezetesebb világeseményekről még a fővárosi lapok megjelenése előtt tudomást szerezhessen.

— **Schwarz Gusztáv válik (?)** Tegnap este vettük Budapestről azt a szenzációs izü jelentést, hogy **Schwarz Gusztáv** egyetemi tanár nejétől elválik,

mert öntudatosan kell szeretnem. Ez a mi átkunk, iróké.

Szaday a bajuszát rácsálta. Az asszony folytatta:

— Tényleg hazudtam amikor azt mondtam, hogy szeretem. Tetszett nekem s arra alkalmasnak láttam, hogy az élet egy újabb szenzációjával a maga révén ismerkedjem meg.

— Kérem Nata, azt nem bánom, ha bármilyen ürügyet hoz elő arra, hogy szétváljunk, de a multat ne gyalázza. Nagyon is jól emlékszem, úgy jött az egész mint a nyári zivatar. Egyikünk sem gondolt semmire. Maga sem tudott mást, csak hogy fajnő az ura, én nem láttam egyebet, csak egy szép asszonyt. Mint két villámterhes felhő, úgy köze edtünk egymáshoz s nem esoda, ha az égi tüzek összezsaptak.

Az asszony egy pillanatig behunyta a szemét, majd esodásan hirtelen ismét összeszedte magát s affektált hangján nyögdecsele:

— Óh, hogy az ilyen égi szenzációkat apró novellákra kellett váltanom. Szánjon engem Szaday, higye el, borzasztó dolog az a hivatásért feláldozni a bolaogságot. Mi irók csak sóvárogunk az üdvöt s s ha egy pillanatnyi káprázatban volt részünk, azt is szétanalizáljuk s odavetjük a nagy molóchnak, a mi háládatlan olvasó közönségünknek.

— Kérem hagyjon békét a közönségnek. Az ilyen szép asszony, mint maga meghódítja a közönséget anélkül, hogy írjon.

— Miért nem mondta mindjárt, hogy anélkül inkább.

Szaday vállalt vont és nem felelt. Az asszony most már a csúfolódásra tért át.

— És miért cifrázom. Mondtam már s mondom most is, az én szememben minden férfi nem több, mint a kísérleti nyúl, a tudós szemében. Igen, viviszekálom magukat, az irodalom szent nevében, fölhasználok arra, hogy analitikus ismereteimet bővitsem, talán, hogy egy-egy nyuggöző perc unalmát eloszlassam . . . de szeretni . . .

Csufondárosan kaczagott fel:

— Szeretni! Nem, édes barátom, mi irók nem szeretünk senkit, semmit, csak a magunk művészetét. Kinevetjük a nyulainkat, akik maguk ajánlkoznak arra, hogy kíváncsi asszonyok megnézzék, miként ver a nyulacska szíve. És most, barátom . . . Adieu. Önnek kötelessége a diszkréción és a gyöngédség. Nekem igazán nincs időm. Egy új regény vár a megkezdésére.

— És a regény neve, ha szabad tudnom?

Már nem tehetek róla, de úgy történt, amint a szindarabokban szokott, ahol az ügyei öntézi a dolgokat. Az ajtó megnyílt s egy igen elegáns uriember lépett be rajt.

— A regény nevére vagy kíváncsi? A neve: **Boday Zoltán**.

Az asszony meghökent s mint rendszeren az asszonyok szoktak ha zavarba jönnek, ő is egyszerre mosolyogni kezdett.

— Ah! az urak ismerik egymást?

— A nyulak egy társadalmat képez-

nek — mond az ujonnan érkezett **Boday Zoltán**.

— Tessék? — mondta merészen az asszony.

— Nagyságos asszonyom, igazán olyan hangosan beszélgetett Bertivel, hogy lehetlenség volt nem hallani künn az előszobában.

— Irodalmi vitánk volt — nemde Szaday?

— Feltétlenül.

— Neked kötelesség a diszkréción és a gyöngédség . . . nyulacska — mondta kaczagva **Boday**.

— Éppen azért, diszkrétan távozem.

— Távoznak — akartad mondani, hisz a nyulak nem járnak egyedül.

— Azért — fordult **Boday** az asszony felé — ne haragudjék reánk szép asszony. Tudom, az ön ideje drága s ezért rendelt kissé korábbra, mint kívánatos lett volna. Sajnálom, igazán sajnálom, hogy nem gyarápíthattam a nyul kollekcióját . . .

Simonné egy kurta zördüléssel sarkon fordult s otthagya a két fiatal embert.

— Bert? — kezdte **Boday** — nagyon rossz kedvű vagy?

— Bánt a dolog.

— Azért ne mozgassd a bajuszodat nyulacska. Legyünk szecessziós nyulak. . .

— És menjünk — zabot hegyezni.

Schwarz Gusztávnét *Lánczy Leo* a kereskedelmi bank elnökgazgatója vezeti oltárhoz.

— **Egy színésznő tragédiája.** Négy nappal ezelőtt még vigan csicsergett a világot jelentő deszkák s tegnap már kiterítve fektűt a magyar színház szerencsétlenül járt színésznője, *Tomcsányi Rusi*. Megilletődéssel vesszünk kezünkbe a pennát, a mikor a gyászos hirt regisztráljuk, hisz alig van olvasóink közül egy is, ki ne ismerte volna a színházjáró publikum ennyivaló bájos kis Rusiját. Mintha egy halomnyi idealizmust szakítana ki lelkünkől ez a gyászos vég s megdöbbenünk egy fiatal fejlődő élet ily tragikus elmúltán. Káprázatnak tűnik fel előttünk az égő borszeszlámpa, a lángban álló pongyola s a mikor ébredezni kezdünk merengésünkből, akkor már lelki szemünk előtt ki bontakozik a gyászmenet, a mely átvonul a színpadon, de nem az öltözöben ér véget, hanem tovább megy, messze, messze... oda, ahol véget ér a komédia, a hol elhallgatnak a csicsergő ajkak s becsapja orrunk előtt az örökkévalóság ajtaját az örök rejtély a... Deus omnipotens...

— **Egy világkiállítás megnyitása.** A *saint-louisi* kiállítás, a mely egyike lesz a huszadik század csodáinak, tegnap nyitotta meg Roosevelt, az egyesült államok elnöke. St.-Louis, a mely egyike az egyesült államok legnagyobb városainak, a világ legnagyobb folyamának, a Mississippinek partjain épült s az egyesült államok Missouri nevű tartományának főhelye. A kiállításon a melynek területe mintegy 1240 acre, 44 állam vesz részt (Magyarország nem). Természetes, hogy az amerikaiakra nézve felette fontos ennek a kiállításnak a sikere, mert itt akarják bebizonyítani szellemi és technikai fölségségüket a vén Európa fellett. Fogalmat alkotunk a kiállítás terjedelméről is akkor, ha ide iktatjuk, hogy a kiállítási költségek több mint 250 millió koronára vannak előirányozva. Az egyesült államok ez alkalommal összehordták az egész állam területén elszórva volt relikviákat, így Washington kardját és szemüvegét, Franklin Benjamin sétatálcáját, stb. A kiállítás tartama alatt rendezik a világ minden népfajának congressusát, az összes népek athletikai versenyeit, lesznek nagyszabású olympusi játékok, ki lesz állítva egy mexikói rézbánya, egy yacht teljes felszereléssel, lesznek drótnélküli telefon állomások, czipőgyárak működésben, stb. Természetes, mint minden kiállítás, ez se készült el a megnyitás idejére, a hiányok azonban — a melyek folyton pótoltnak — a kiállítás óriási méretei folytán laikus előtt fel se tűnnek. A *saint-louisi* világkiállítás az eddigi megállapodások szerint f. é. december 1-ig lesz nyitva.

— **58 lövés.** Az élesdi katasztrófa halottait elföldelték s az ezután kiszenvédőket is feltűnés nélkül fogják a temetőbe vinni. Milliók egy miatt! Madách fenséges tragédiája jut eszembe, a mikor lelki szemem előtt látok 28 egyszerű deszkakoporsót s önkéntelenül is felvetem magamban a kérdést, vajjon önvédelem vagy bosszu készítette-e a 16 csendőrt arra, hogy ötször süsse rá a védtelen tömegre fegyverét. Mert a logika a csendőrök ellen szól, de a törvény is csak azt írja elő, hogy az önvédelem éppen csak addig terjedjen, a meddig az a fenyegetett személye vagy vagyona ellen intézett fenyegető, jogtalan és közvetlen megtámadásnak elhárítására szükséges. Kérdés most már, hogy 16 golyó nem okoz-e ép oly hatást közvetlen közelből, mint 58? De a pillanatnyi helyzetből folyó igazgatottság se menthető. Ez legfeljebb a második sortűzet tehette volna indokolttá, de nem a harmadik, negyedik vagy ötödiket! Szigorú vizsgálat szükséges ebben az ügyben, a mi bár nem támasztja fel az áldozatokat halottaiból, elnézés esetén azonban veszedelmes praecedensül szolgálhat. A gyilkosfelett ugyanis elég szigoruan ítélt a törvény, az élesdi esetnek nem szabad többé ismétlődnie.

— **Tenyészállatok igazolása.** S á r k ö z y Béla, Somogyvármegye alispánja közli az érdek-

lődökkel, hogy a lengyeltóti járásban Jankovics Bésán Gyulának Pompa, Judás, és Kapitány nevű, Vogl Nándornak Tulipán nevű és Heinrichy Béla öreglaki lakosnak Ravasz nevű, eladásra szánt, egyenkint 600 korona értékű saját nevelésű tenyészbikáiról a tenyész igazolványt kiadta.

— **Haladunk a korrall.** Alig néhány éve, hogy megindult az egész országban a mozgalom, minden ház végeihez, elejéhez és kertjébe *lugas-szőlőket* ültetni, máris oly óriási tért hódított magának ezen eszme, hogy nincs oly rész hazánkban hol tömegesen fel nem karolnák. Hát ez nem is csoda, mert nézzük meg például Fehértemplom városát, a hol alig van ház melyet óriási törzű *lugas-szőlő* ne ékesítene, mely bőven ellátja az egész családot az érés kezdetétől egész tél folyamán finom csemegé szőlőkkel, minden ében terem a legcsekélyebb gondozás nélkül. Ezért igen melegen ajánljuk mai számunk hirdetői rovatában, ábrán is bemutatott „*Szőlőlugast ültessünk*” című hirdetésüket olvasóink becses figyelmébe — **Szines fényomatú árjegyzékek** mindenkinek, ki ozimét tudatja, ingyen és bérmentve küldetnek.

A postások helyzete.

A vasutak, a posta és távirtda csak állami kezelésben teljesíthetik a közjót és nemzeti vagyon gyarapítására irányuló hivatásukat. Az állami kezelést általában a magán kezelés rendszere elé helyezik, mert a magánosok ilyenmü vállalatai üzletszerűen, nyereszkeskedési szándékkal vezetnek s főzéljük az, hogy minél több haszonnal zárhassák le a mérlegeiket; az államnak ellenben — főleg a tarifapolitikában — meg kell elégednie azzal, hogy az általa üzemben tartott közlekedési és postai vállalatokba fektetett tőkét gyümölcsözőleg kezelje, — értvén alatta a tőkének egy minimális kamatoztatását — s azt az összeget, amelyet ezek a vállalatok a rendes kamatoztatáson felül produkálnak befektetésre, modern berendezésekre, alkalmazottaik helyzetének javítására fordítsa.

Ennek nálunk is így kellene lennie, és még sincs így, pedig par excellence államvasuti hálózattal bírunk.

Postánk, távirtdánk, — nagyon csekély kivétellel — az állam tulajdonát képezik. Mindezen vállalatok nemcsak hogy búsas kamatokat hajtának, hanem még milliókra menő felesleget, nyereséget is jelentenek az állampénztár részére. Ez a nyereség bármily nagy összegre is rugjon, inproductív vagyon. Mert minél nagyobb összeg jut a kincstárnak, annál lejjebb száll az illető vállalat nívója, annál kisebb lesz munkaképessége.

Ez áll a m. kir. államvasutakra s a m. kir. postára is. Ha az állam óriási nyereségének csak egy részét is a vasut, ill. a posta üzemének nagyobbitására ill. a meglevő üzemnek tökéleteseítésére, az alkalmazottak helyzetének javítására fordítaná, kiadásai kamatostól megtérülnének.

Hogy komoly figyelemre méltó az a téma, a most lefolyt s hatásaiban még mindig érezhető vasuti-sztrájk bizonyítja. A külföld méltán nevezte tökéletlennek az államvasuti igazgatást. Hogy aztán a terminus technikusokban eltérés van-e s az alatt a tökéletlen szó alatt könnyelműt is értett-e az idegen, az még a laikus előtt se lehet kétséges.

Igy vagyunk a postánkkal is. Kifogástalannak, felülmulhatatlannak szeretjük állítani s csak akkor ócsudunk fel elragadtatásunkból, ha mélyebben nézünk a dolgok velejére. A hivatalnokok fizetése kevés, a munkájuk sok. Az altisztek emberfeletti munkát végeznek csekély díjazásért. Se éjjelük, se nappaluk. Kaposvár élő példa. Itt alkalmazva van 5 levélhordó, 3 csomag és utalvány kézbesítő altiszt. **Az 5 levélhordó naponta háromszor bejárja az egész várost.** *Juhász György* altiszt 2-szer naponta majdnem Szt.-Jakabig megy. *Winkler Nándor* 3-szor bejárja a városnak az egész hidon tül részét, (Donner város) emellett a vasutál-

lomáson kívül még 4 hosszú utcája van a hidon innen is. A levélhordók mindegyike naponta 30—40 ajánlott és tértí vevényes küldeményt is kézbesít.

A penzeslevélhordók mindegyikére 7000 lakós jut. Ujabbban a vármegye, a város minden levelét, minden nyomtatványát még saját hivatalai részére is a posta útján kézbesíti. Ezek tértí vevényenyl történnek, amelynek 6 rovata közül ötöt a levélhordó tölt ki. Tán kézbesítőket akarnak spórolni a már ugyis tulterhelt levélhordók rovására? Emellett aztán a közönség s kereskedők türelmetlenek, ha boltnyitás után azonnal nincs kezükben a posta. Hogy az az agyoncsigázott levélhordó este fényolcokz tér vissza a 3-dik utjáról, azt figyelmen kívül hagyják. Kaposvár nagy városnak szereti magát tartani akkor a mikor kijár valami, ha áldozni kell, senki se szeret tudomást venni, hogy miről van szó. **Béreljenek postafiókot** azok, akiknek sürgös a posta; így majd reggel 8-kor és déli háromnegyed 12-kor már kezükben lehetnek leveleik.

Az igazgatóság pedig legyen annyi tekintettel a közönségünkre, hogy a csomagokat házhoz kézbesíttesse, a mint az már az összes valamire való vidéki városokban rendszeresítve van. Pedig Kaposvár területe vetekedik akármelyik vidéki város kiterjedésével s így kívánságunk méltányos. is. E mellett nem kellene senkinek d. u. 4 óráig várni az éjjeli vonatokkal érkezett csomagra vagy pénzre. A pécsi posta és távirtda igazgatóságának mostoha gyermekei vagyunk, pedig alig van az igazgatóság területén város, a mely ily rövid idő alatt ily rohamos fejlődést tudna felmutatni mint Kaposvár. Azért még annyit sem tudtunk elérni, hogy Budapesttel direct vonalon beszélgethessünk, hanem Pécs-Eszéken át megy a telefonösszeköttetés s bizony sokszor 2—3 órát is kellett várnunk, amíg a pécsiek kibeszélték magukat. A tavasszal már Dombóvár is be lesz kapcsolva a hálózatba s már ép itt az ideje annak, hogy Kaposvár külön vonalat kapjon, de legrosszabb esetben is a kisebb forgalmu Dombóvárról használhatson egy vonalat.

Reméljük, hogy az illetékes körök megszívlelik az itt elmondottakat, amelyek meg csak halvány képét nyújtják a fenálló anomáliáknak s a melyeknek a kellő személyzet szaporítással és a kocsi kézbesítés bevezetésé által könnyen véget lehetne vetni. Derék postásainkat pedig elismerés illeti meg, hogy kötelességüknek még ilyen emberfeletti munka arán is mindenben pontosan eleget tesznek.

Bizony nekik se ártana egy kis fizetésjavítás. Tán meg lehetne valamit számukra spórolni a tervezett 50 milliónyi katonai költségekből?

Mi történik külföldön?

A japán-orosz háboru változatlanul tart anélkül, hogy egyik vagy másik fél ezen a héten figyelemreméltóbb eredményeket ért volna el. Ügylátszik a hadviselő felek mindegyike be akarja várni azt a pillanatot, a mikor teljes erővel döntő csapást mérhet ellenfelére. Ez pedig még eltarthat néhány hónapig s kérdés, hogy ily nagykiterjedésű hadműveletek mellett döntő csapást mérni egyáltalában képes lesz-e bármelyik fél is s nem-e fog bekövetkezni az az eset, a melyre az angol-búr háboruban láttunk élő példát. Itt is numerikusan ugyan az oroszok hatalmasabbak, abszolúte véve azonban egyenlő erővel küzdenek. A japánok halálos elszántság és felülmulhatlan ügyességgel, az oroszok pedig mérhetetlen nyers erejükkel. A melyik tovább kitart, az fog győzni. Az európai diplomácia természetesen élénk figyelemmel kíséri a küzdelmeket, s csak addig marad meg semleges álláspontján, a

míg érdekei a hadviselő felek műveletei folytán kárt nem szenvednek. A mint ezeket veszélyeztetve látja, rögtön vétó-t kiállt s akkor kezdődik majd az igazi hadd el hadd. Különben a mi részünkről nem kívánunk benne részt venni.

Egyébként a continensen se valami rózsásak a viszonyok. *Törökország* és *Görögország* ismét komoly ellentétbe kerültek egymással egy kis diplomáciai incidens folytán s Görögország már azzal fenyegetődik, hogy a pireusi hajóhadát utnak indítja.

Nikita, a kis montenegrói fejedelem ugylászik nagyhatalmi állásra aspirál. Intentiói legalább oda irányulnak, mert az osztrák-magyar-monarchia ellen agítál s tiltakozik az ellen, hogy megszálljuk a novibazári kerületet. Valószínűleg feltűnési vágyból, hogy beszéltesen crnagorokról, bocsátja villágá a cseppnyi ország nagyzólo fejedeleme monarchiánk ellen intézett kirohanásait s még bizony figyelemre is méltatnók azt, ha Oroszország szorultságára nem lennének tekintettel. Hogy Oroszország nem állhat a háta mögött, az evidens, enélkül pedig még *Nikita* szavai se hallatszanak fel a mennyországba. Ránk magyarokra különösen ráfér néhány évi béke.

LEGUJABB.

Kibékülés felé.

Budapest ápr. 30.

A Máv hivatalos lapja mai számában közli a kereskedelmi miniszter 75557/904. a I. sz. alatt kelt rendeletét, a melyet a máv igazgatóságához intézett az összes alkalmazottakkal való közlés végett. A rendelet szövege szöszcrint a következő:

Azzal, hogy a m. kir. államvasutak személyzetének nagy része az eskü szentségéről megfélekedve, a szolgálatot tömegesen megtagadta, ma még beláthatatlan messzeható károkat okozott a magán- és közgazdaságnak s így az egész országnak, másfelől a m. kir. államvasutak jó hírnevén nemcsak az ország határain belül, hanem a külföld szemében is nagy csorbát ejtett.

A forgalomnak az összes vonalakon ismét megindításával és a személyzet tulnyomó részének kötelességeihez való visszatérésével az anyagi károkat pótolni nem lehet ugyan, de a m. kir. államvasutak intézményének jó hírnevét helyreállítani odaadó buzgó tevékenységgel, minden kísértésnek elfentálló hűségese kötelességteljesítéssel lehetséges, és azért a korábbi munkálkodásának fonalát felvett személyzettől elvárom, hogy megfeszített buzgalommal igyekezzék feledtetni a közelmúltak keserű emlékét.

Nem kívánok a kötelességéről megfélekedett, de a szolgálatukhoz ismét visszatért személyzet ellen megtorló intézkedéseket alkalmazni; de azokat a kik az egész mozgalom bünös irányba való terelésénél szerepet játszottak, vagy súlyosabb beszámítás alá eső cselekményt követtek el, a jogszolgáltatás folyamától elvonnom azért nem sza-

bad, hogy az erkölcsi igazságnak ezzel elég tétessék. Hiszem és remélem azonban, hogy ezek száma csekély lesz:

A személyzet odaadó és buzgó kötelességteljesítése fogja megadni a kormánynak a módot arra, hogy a m. kir. államvasutak alkalmazottjainak ugy anyagi, mint erkölcsi érdekeinek előmozdítására — a mi különben is szándékának megfelel, — az igazság és méltányosság határai között minden lehető megtegyen.

Felhivom az igazgatóságot, hogy jelen leiratomat az intézet összes személyzetével tudassa.

Budapest, 1904. április 26-án.

Hieronymi s. k.

— **Vonatkisiklás.** Lapunk zárta után értesülünk, hogy az 1010. számú személyvonat a mely 7 óra 5 perczkor indul Gyékényes felé, a kaposvári pályaudvar kijáratí főváltójánál kisiklott. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

SZERKESZTŐSÉGI ÜZENETEK.

Műkedvelő Kaposvár. A Rédey-Török-féle hangversenyt nem a »Népjog« szerkesztősége, hanem a volt felelős szerkesztő Karácsonyi Aladár rendezí. Ez az ő magán ügye s a lappal semmi összefüggésben nines. A kívánt felvilágosítás végett tessék ő hozzá fordulni.

Felelős szerkesztő:

Szunyog Mihály dr.

Laptulajdonosok és kiadók:

Szalay Károly és Rózsa Ernő dr.

Üzlethelyiség változtatás!

Ház lerombolás miatt üzletemet ideiglenesen Fő-utca 22. szám Szarvas Lajos ur házába helyezem át, ez alkalomból a raktáron levő kész

női és gyermek kalapokat

leszállított áron áruítom el.

Tisztelettel

Révész Józsefné

divatárusnő

Kaposvárrott.

Különlegességi Áruház.

Nagy választék Tavaszí női felöltök,

== Blousok és napernyőkben ==

Külön uri divat osztály. Szabott árak!

KAPOSVAR, GRUMANN BÉLA KAPOSVAR,
Fő-utca 29. Fő-utca 29.

